

KARJÄÄRITUUL

Praktiku sõnumitooja

Nr 1(8) / 2006

KARJÄÄRINÕUSTAMISE
TEABEKESKUS

UUDISEID

Tuutorite projekt

Uudse ettevõtmisena on Tartus käivitunud tuutorite projekt, mille eesmärgiks on koolitada Tartu linna üldhariduskoolide **8. - 11. klasside noori karjääriteabe tuutoriteks**, kes oleksid lisalülilis karjäärinõustaja, karjäärikoordinaatori ja õpilase võrgustikutöö ahelas. Tartu Info- ja Nõustamiskeskus annab noortele vastava koolituse käigus esmase info karjääriplaneerimisest, võimaldab neile õppekäike Tartu linna tuntud ettevõtetesse, Tööturuameti Tartumaa osakonda, Tartu Ülikooli karjäärikeskusesse ja Tartu Kutsehariduskeskusesse. Esimese käiharjutusena korraldati koolivaheajal töötuba koosluses karjäärinõustajad, karjäärikoordinaatorid ja tuutorid, saamaks aimu üksteise tööst ning ühistest eesmärkidest. Tõsisem tuleproov ootab ees aprillis karjääripäevana, mille läbiviimises on ka tuutoritel oma roll.

Kutsealase eelkoolituse raames toimunud koolituse lõpetajad saavad karjääriteabe tuutori tunnistuse. Ühtlasi annab see noorele õiguse ning samas ka teatud kohustuse seda rolli oma koolis ja kooli esindajana täita.

Käivitud kutseksamid

Karjäärinõustajate Ühing (KNÜ) on alustanud karjäärinõustajate kutseomistamisega. Esimene kutseksam toimub 31. mail 2006. Täpsem info ja taotlemise tingimused KNÜ kodulehel: www.hot.ee/kny

Uus tööportaal

Peatselt avatakse Eesti Noorsootöö Keskuse ja Tallinna Noorsootöö Keskuse koostööna valminud Tallinna ja Harjumaa noorte tööportaal www.taskuraha.info, kust saab infot vabade töökohtade, CV-de ja avalduste kirjutamise, välismaal töötamise, seaduste jpm kohta.

Tartu keskusel uus nimi ja asukoht

Alates 2006. a. algusest kannab endine Tartu Kutsehariduskeskuse karjääriplaneerimise osakond struktuurimuutusest tulenevalt nimetust **Tartu Info- ja Karjäärinõustamiskeskus**. Hetkel asub keskus endiselt aadressil Kaunase pst. 22. Asukoha muutus toimub kõigi eelduste kohaselt uuel õppeaastal, kui renoveeritakse projektijärgselt Kopli 1 teise korruse ruumid kaasaja nõuetele vastavaks karjäärikeskuseks. Täpsema info kõigi

Tartu Info- ja Nõustamiskeskuse toodete, teenuste ja projektide kohta leiab veebiaadressilt www.khk.tartu.ee/noustamine

TALVEKOOL TULI MEILE KASUKS

TTG karjäärikeskus

7. – 8. veebruaril toimus Toila Sanatooriumis järjekordne Karjäärinõustamise Teabekeskuse poolt korraldatud Talvekool.

Esimese päeva sisustasid väga huvitavad ja atraktiivsed lektorid Hannes Rumm ja Daniel Vaarik. Juhindudes nende näpunäidetest, püüdsime TTG karjäärikeskuse jaoks sõnastada tähtsamad mõtted, mida ajakirjanikele meie töö tutvustamiseks kindlasti öelda. Põhiline, mida tahame edastada on see, et: *“Tegeleme nii karjääri- kui ka psühholoogilise nõustamisega. Toetame Tallinna üldhariduskoolide karjäärikoordinaatorite tööd. Meie teenused on Tallinna koolinoortele tasuta.”*

Teisel päeval tekitas poleemikat Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja Anu Allekandi ettekanne *Integreeritud nõustamismudel*. Selle loodava mudeli järgi on tulevikus maakondlikes keskustes vähemalt 3 töötajat, kelle töö on tõenäoliselt ka riiklikult finantseeritud. Lisaks nendele võib iga omavalitsus vajadusest lähtuvalt palgata veel teisi nõustamisspetsialiste.

Meie, TTG karjäärikeskuse psühholoogid, tundsim head meelt, et meil on kindel koht selles uues noorte nõustamismudelis. Juba praeguseks on Tallinna Linnavalitsus aastaid toetanud TTG karjäärikeskuse tegevust. Seda näitab ka Tallinna linnapea hr Jüri Ratase külaskäik karjäärikeskusesse 10. veebruaril 2006. Meil oli suur rõõm tõdeda, et hr linnapea oli huvitatud meie tööst, väärtustas seda ja mõistis selle vajalikkust noortele.

UUED TRÜKISED

Tartu Info- ja Nõustamiskeskus on välja andnud õpetajale abivahendiks mõeldud brošüüri **9 küsimust ja vastust karjääriteemast**, mille näidiseksplar on saadetud ka kõigile maakondlikele info- ja nõustamiskeskustele.

Teiseks abivahendiks nii õpetajale kui kindlasti ka karjäärinõustajale on **karjääriplaneerimise õppemängude komplekt**, mida toodetakse Tartu Kutsehariduskeskuse reklaamibüroos ja mida on võimalik tellida ka üksikute eksemplaride kaupa.

TÄPNE INFO AJTAB VÄLISMAALE ÖPPIMA MINNA

Märt Aro
Hariduse ja Arengu Keskus

Neli Taani kõrgkooli ootavad 11 rahvusvahelisele erialale õppima 72 Eesti tudengit. Hariduse ja Arengu Keskus (HAKES) on nende koolidega sõlminud koostöökokkulepped ning samapalju eestlasi ollakse valmis vastu võtma ka järgmistel aastatel. Ka on HAKESi töötajad Taanis kohal käinud, tutvunud pakutavate erialadega ning intervjuuerinud tudengeid, õppejõude ja kooli juhtkonda. Seda kõike selleks, et noortel oleks võimalik saada kvaliteetset teavet oma tuleviku planeerimiseks.

Keskmisele keskkoolilõpetajale on adekvaatne info kättesaadav peamiselt Eesti kõrgkoolide kohta. Adekvaatseks võib pidada infot, mida oskab anda sõber, tuttav, lapsevanem ning mida saab koolist või nõustamiskeskusest. Noore jaoks on edasiõppimine senise elu tähtsaim otsus ja selle langetamisel ei ole mõistlik usaldada ainult internetis pakutavat infot. Ehk siis keskmise keskkoolilõpetaja seisukohast on tegemist valikuvõimaluste vähesusega, kuigi infot, mis teda ei aita, võib olla palju.

Samas toetab Eesti hariduse tase välismaale õppima asumist, sest see on maailma mõistes konkurentsivõimeline. Ka on Eestis keskhariduse omandanud noored väliskõrgkoolides teretulnud.

Hariduse ja Arengu Keskuse loomise eesmärgiks oligi õpinõustamise mudeli loomine neile keskkoolilõpetajatele, kes soovivad õppima asuda välismaale. Keskus alustas tegevust 2004. aasta lõpul.

Keskuse idee kasvas välja aruteludest välismaa õppimisvõimaluste kohta leitava info puudulikkusest. Seda kinnitab fakt, et BGC Grupi küsitluste põhjal on enam kui 80% edasiõppimisest huvitatud noortest kaalunud välismaale õppima asumist. Täna sel päeval jõuab välismaale õppima aga vaid umbes 1% edasiõppijaist.

Tulevikus soovib HAKES areneda infokeskuseks, kust saab õppima asumiseks vajaliku teabe kõigi nende riikide kohta, mis on eestlasele valmis haridust pakkuma. Selle eesmärgi täitmiseni on küll veel pikk tee käia, kuid eesmärgid peavadki olema kõrged. HAKES loodab Eesti noorte nõustamisega tegelevatele asutustele heaks partneriks kujuneda.

Täpsemalt saab Taani õppimaminemise võimalustest lugeda keskuse kodulehelt aadressil www.hakes.ee

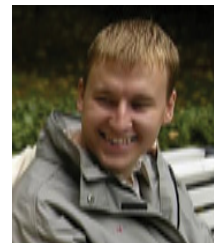

NOORTE HIRMUD VÄLISMAALE ÖPPIMA MINEKU EES

Sten Rinne
BGC Grupp

Karjäärikonverentsid noortele

Sinu võimalused on noortele suunatud haridus- ja karjääriteemadele keskenduv projekt, mis on edukalt toimunud kahel viimasel õppeaastal ning mille raames on korraldatud viis populaarset konverentsi ja välja antud kogumik *Noore heade mõtete raamat*.

Üritustesari on leidnud noorte hulgas sooja vastuvõtu, kuna annab oluliste valikute ees seisvatele abiturientidele võimaluse kohtuda erinevate elualade ekspertidega ja julgustab gümnaasiumi peatseid lõpetajaid mõtlema sügavamalt tänaste otsuste mõjule tulevikus.

Noorte eelistused ja hirmud

Igal konverentsil on noortel palutud täita ka spetsiaalne küsimustik, mis on eri kordadel veidi varieerunud. Haridusvalikute ja hilisema karjääriga seonduvate küsimuste kõrval on viimastel kordadel uuritud, millised mõtted on noortel seoses välismaale õppima minekuga. Järgnev kokkuvõte on üldistatud kolme küsitluse põhjal, mille täitis kokku 579 noort. Küsitluses osalenutest ligi 80% olid vanuses 16 – 19 eluaastat, veidi enam kui pooled 12. klassist.

Selgus, et vastanuest 83% oli kaalunud õpingute jätkamist välismaal. Sihtkohtadest olid kõige populaarsemad Suurbritannia ja Ameerika Ühendriigid, järgnesid Saksamaa, Rootsi ja Prantsusmaa. Eksootilisemate kohtadena mainiti veel Uus-Meremaa, Brasiiliat, Argentiinat ja Lõuna-Aafrika Vabariiki. 38% leidis, et raha ei saa või pigem ei saa takistuseks piiri taha minekul.

Samas töid noored välja mitmeid hirme seoses välismaale minekuga. Kõige suurem neist oli kartus keelebarjääri ees ning hirm, et ei saada üksi võõras keskkonnas igapäevaselt hakkama. Kolmandale kohale asetuisid rahalised

probleemid. Olulisteks osutusid noorte jaoks veel koduigatsus, sõbrad ja võõras kultuur. Täiesti ebaoluline tegur oli hirm, et õpinguid ei tunnustata Eestis, samuti ei kardetud raskusi sisseastumisel või probleemide kooli valikul.

Tulekul konverents lastevanematele

Kuna lisaks noortele on sageli infopuuduses ka lastevanemad ehk inimesed, kellelt keeruliste valikute puhul oodatakse nõuandeid ja soovitusi, toimub **29. aprillil 2006** esmakordselt konverents, mis on mõeldud just lastevanematele. Sisuka konverentsipäeva eesmärgiks on aidata vanematel paremini mõista valikuid ja võimalusi, mis noorte ees tänapäeval seisavad, ning seeläbi noori paremini toetada. Täpsem info ja registreerumine: www.voimalused.ee

Usume, et pikas perspektiivis toetab *Sinu võimalused* projekt üldhariduskoolides haridustee ja karjääriplaneerimise temaatika tähtsustamist ning aitab kaasa keskkooliõpilastes kindlustunde tekkimisele oma tuleviku suhtes.

ÜLIÕPILASTE NÕUSTAMINE IIRIMAAL

Mirjam Lindpere
TTÜ karjääriteenus

20. – 25. novembril külastasid nelja Eesti suurema ülikooli karjäärinõustajad Dublinit, et õppida Iirimaa ülikoolide karjääri-keskustelt, kuidas arendada üliõpilaste nõustamist Eestis. Eesmärk oli tutvuda erinevate nõustamisteenustega: karjäärinõustamise, psühholoogilise nõustamise ja akadeemilise nõustamisega.

Õpiabi nõustajad

Iiri ülikoolides tegelevad õpiabi nõustajad eeskätt esmakursuslastega, et aidata neid ülikooliellu sisseelamisel, õpioskuste arendamisel ja toetuste/stipendiumide teemal. Erinevalt Eestist, akadeemilisi nõustajaid Iirimaa enamasti pole, selle töö teevad ära tuutorid koostöös õppekonsultantidega igas teaduskonnas.

Psühholoogilised nõustajad

Kõikidel tudengitel on igas kõrgkoolis olemas ka psühholoogilise nõustamisteenuse kasutamise võimalus – enamasti on selleks kooli palgal kas osalise või täiskohaga psühholoog, kes omab sageli ka terapeudi kvalifikatsiooni.

Psühholoogi külastab ülikooli õpingute ajal 8 – 10% tudengitest. Sagedasemad küsimused, millega psühholoogi juurde pöörduetakse, on seotud suhete, pereprobleemide, ärevuse ja paanika, depressiooni, enesehinnangu, kohanemisküsimuste, leina, seksuaalse väärkohtlemise, söömishäirete, õppimisõskuste, eksamiärevuse ja ajaplaneerimisega.

Karjäärikeskused

Peamiselt viimase ja eelviimase kursuse üliõpilastele suunatud karjäärikeskustes pannakse individuaalse nõustamise asemel rohkem rõhku grupitöödele, seminaridele, karjäärilaatadele ning internetipõhisele infovahendusele. Karjäärinõustaja töö ei ole enam mitte ainult nõustamine, vaid üle-ülikoolilise karjääriplaneerimise koordineerimine. Karjäärikeskus peab arvestama, et elukestev õppimine eeldab ka elukestvat nõustamissüsteemi. Vähenenud on psühhomeetriliste ja kutse-sobivustestide kasutamine.

Ühine töövahenduse andmebaas

Elektronilise uuendusena on kõikidel Iirimaa ülikoolidel võimalus kasutada nende endi ühistöö tulemusena valminud internetipõhist töövahenduse andmebaasi *Gradireland* (www.gradireland.com). Andmebaas on tuntud ka üliõpilaste seas. Tööandjad saavad sinna ise oma töökuulutusi sisestada, makstes selle eest tasu.

AJATEENISTUSKOHUSTUSEST KARJÄÄRIPLANEERIMISEL

Carol Merzin
Kaitseressursside Amet

Osavõtt riigikaitsest on põhiseaduslik kohustus. See teadmine peaks olema noorteni jõudnud juba üldhariduskoolis kodanikuõpetuse kursust läbides. Ometi tõdeb alates 1. augustist 2005 tegutsev Kaitseressursside Amet oma igapäevatoos, et paljud kutsealused või nende lähedased pole oma kohustuste ja õigustega piisavalt kursis.

Edasilükkamise ohud

Teadmatus ja oskamatus ajateenistuskohustust oma elu planeerimisel arvesse võtta võib kutsealustele kaasa tuua mitmeid ebameeldivusi – olgu siis õpingute, majanduslike kohustuste või perekonnaeluga seoses. Üheks sagedamini eettulevatest probleemidest on mitmesugused laenukohustused, mille tasumine ajateenistuse jooksul osutub keeruliseks. Ajateenistuskohustuse täitmise edasilükkamine võimalikult kaugemale võib aga probleeme kaasa tuua siis, kui see aeg tulevikus lõpuks kätte jõuab. Ka ei ole välismaale tööle asumine põhjenduseks kohustuste täitmata jätmiseks oma riigi ees.

Muudatused Kaitseväeteenistuse seaduses

Varasemast erinevalt ei pea kutsealune arvelevõtmiseks Kaitseressursside Ametisse kohale tulema. Rahvastikuregistri ja teiste riiklike andmekogude andmete alusel võetakse arvele kõik vastavasse vanuserühma kuuluvad meessoost Eesti kodanikud. Sealhulgas ka need isikud, kes varasematel aastatel erinevatel põhjustel on jäänud arvele võtmata.

Tervisekontroll ja kutse ajateenistusse

Kutsealusena arvelevõtmisele järgneb kaitseväeteenistuskõlblikkuse määramine Kaitseressursside Ameti arstlikus komisjonis.

Ajateenistusse kutsutakse 18-27aastane kaitseväeteenistuseks kõlblikuks või piirangutega kõlblikuks tunnustatud kutsealune. Talle saadetakse mõistliku etteteatamisajaga kirjalik kutse, milles teatatakse ajateenistusse kutsutamise kuupäev, kellaaeg ja kogunemise koht.

Sotsiaalsed garantiid

On oluline teada, et ajateenistuse ajaks säilib ajateenijale tema töö- või teenistukoht ja tema õppekoht õppeasutuses. Ajateenijal on ravikindlustus. Talle makstakse ajateenistuse kestel igakuiselt ajateenija toetust, tagatakse tasuta toit ja vormiriietus ning võimaldatakse puhkust. Tema lapsele makstakse ajateenija lapsetoetust. Ajateenistuse lõppedes makstakse reservi arvatud ajateenijale ühekordset toetust.

Sanktsioonid

Kui kutsealune eirab kutset ajateenistusse või arstlikku komisjoni, karistatakse teda väärteomenetluse korras. Karistus võib olla kuni 18 000 krooni suurune trahv või kuni 30-päevane arest. Karistuse kandmine ei vabasta ajateenistuskohustuse täitmisest.

Teavet ajateenistuse kohta saab kutsealune Kaitseressursside Ametist tasuta infotelefonil 8002525. Oma küsimusi võib saata e-posti aadressile krainfo@kra.ee või teave@kra.ee. Samuti võib isiklikult pöörduda aadressile Maneeži 3 Tallinnas või Puiestee 114C Tartus või maakondades asuvate arstlike komisjonide poole. Rohkelt on infot ka www.kra.ee. Pikemalt saab ajateenistusega seonduva kohta lugeda *Karjäärituule* veebiversioonist.

LOOMISEL ON EESTI KARJÄÄRITEENUSTE KOOSTÖÖKOGU

Erinevate osapoolte vaheline tihe koostöö karjääriteenuste osutamisel ja valdkonna edasiarendamisel on oluliseks muutunud just 21. sajandi majanduse arengut soodustava teguri – elukestva õppe – valguses. Elukestva õppe põhimõtete rakendamine ühiskonnas toob kaasa vajaduse kujundada senised rangelt sihtgruppide, tasandite ja funktsioonide järgi määratletud teenused ümber sektoriteülesteks ja juhtumispõhisteks teenusteks. Üheks neist on näiteks karjääriteenused* – elukestva õppe oluline alustala ja tugifunktsioon. Selline uus lähenemine saab aga teostuda vaid läbi tiheda osapooltevahelise koostöö.

Karjääriteenuste foorum on koostöökogu, mis ühendab erinevaid osapooli, kes mõistavad karjääriteenuste süsteemi vajalikkust ning toetavad selle väljatöötamist ja edasiarendamist, mõjutades vastavalt nii riigi majandus-, sotsiaal- kui hariduspoliitika kujundamist.

Arengud Euroopas ja Eestis

Euroopas on karjääriteenuseid toetavad koostöökogud erinevas vormis tegutsenud juba alates 1960ndatest aastatest. Pikima foorumi-traditsiooniga riik on vaeidamatult Taani, kus foorumi tegutsemine on sätestatud ka seadusega. Samas on karjääriteenuste foorumid loodud ka näiteks Poolas, Maltal, Iirimaa, Sloveenias jpt riikides. Nüüd on sarnase koostööd toetava mehhanismi loomine päevakorrale kerkinud Eestis.

8. – 9. märtsil 2006 kohtusid Laitse lossis Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (pildil), Tööturuameti ning SA Innove Karjäärinõustamise Teabekeskuse esindajad, arutlemaks ühiselt Eesti karjääriteenuste koostöökogu loomise vajalikkuse ning võimalikkuse üle.

* Karjääriteenused = nii karjääriõppe koolis, karjäärinõustamine keskustes kui karjääriinfo vahendamine veebi ja keskuste vahendusel

Koostöökogu kui karjääriteenuste arengu suunaja

Üksmeelselt tõdeti, et kuivõrd koostöökogu tähendab eeskätt oluliste osapoolte süsteemset kaasamist teenuste ühtsesse edasiarendamisesse, on see tänase killustunud teenusepakkumise tingimustes vägagi tervitav töövorm. Ühiselt tuleks jõuda kokkulepeteni, kuidas katta karjääriteenustega kõigi sihtgruppide vajadused, välja töötada teenuste sisunõuded ja osutamise kvaliteedikriteeriumid ning läbi mõelda võimalused teenusepakkujate süsteemseks väljaõppeks ja täienduskoolituseks. Konkreetsete kokkulepeteni tuleb jõuda neid protsesse toetavate jätkusuutlike rahastamis- ja hindamisskeemide väljatöötamisel. Kuiigi sisuliselt on need teemad erinevate ministeeriumide päevakorras olnud korduvalt, toimus ühine konstruktiivne diskussioon sellisel kujul esimest korda.

Nende koostöökogu ees seisvate esmaste küsimustega lahkuti Laitsest, et viia teemad laiematele aruteludele ministeeriumide siseselt. Esmajärjekorras vajavad otsustamist koostöökogu roll, staatus, vorm ja rahastamine. Samaaegselt käivitatakse ka läbirääkimised erinevate osapoolte esindajatega, et mai lõpus juba suuremas ringis kokku saada ja Eesti karjääriteenuste koostöökogu loomine reaalselt käivitada.

Täiendavalt saab teema ja arengutega tutvuda Teabekeskuse kodulehel.

Karjäärinõustamise Teabekeskus

SA Innove

Liivalaia 2, Tallinn 10118

tel: 6 99 80 68 faks: 6 99 80 81

e-post: teabekeskus@innove.ee

UUED TRÜKISED

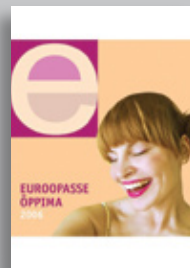
Ilmus noori elukitsevalikul abistav kogumik **Abiks otsustajale. Kutseõppeasutused 2006**. Lisaks noortele leidub selles huvitavat teavet ka õpetajatele ja koolijuhtidele. Teatmiku andis välja SA Innove ning see sisaldab kõikide Eesti kutseõppeasutuste kontaktandmeid, infot neis pakutavate erialadest, samuti ülevaadet õppelaenu saamise võimalustest, praktikavõimalustest välismaal, erivajadustega noorte kutseõppest ning uuematest suundadest kutseõppes.

Väljaanne on PDF formaadis üleval Innove koduleheküljel www.innove.ee/seirekeskus

Väljaanne on PDF formaadis üleval Innove koduleheküljel www.innove.ee/seirekeskus

Euroopasse õppima 2006

eemärgiks on tutvustada välismaal õppimist laiemalt – nii koolisüsteemis kui väljaspool seda. Trükisest leiab näpunäiteid, kuidas kogu-

da infot ning mille alusel leida just enda vajadustele ning ootustele vastav välismaal õppimise võimalus. Võrreldes eelmiste trükkidega on pisut põhjalikumalt tähelepanu pööratud rahastusvõimaluste hankimise ning kultuuri- vaheliste erinevuste küsimustele. Raamatu lõpuosa koondab viiteid erinevatele Euroopas õppimisega seotud asutustele ning organisatsioonidele. Trükises on lisaks praktilistele näpunäidetetele ära toodud ka välismaal käinud noorte kogemused ja soovitusel.

Trükise elektrooniline versioon asub karjääriplaneerimist toetaval veebilehel Rajaleidja www.rajaleidja.ee/euroopasse.

Ajalehe KARJÄÄRITUUL täispikk elektrooniline versioon asub : www.innove.ee/teabekeskus